

b) Njegova mladost.

Aleksander se je rodil l. 356. pr. Kr. Imel je velike duševne zmožnosti. Očetova največa skrb je bila, jih lepo razviti. Zato poprosi najslavnejšega grškega modrijana, Aristotela, za odgojitelja svojemu sinu. Pisal mu je mej drugim: „Vedi, da se mi je sin rodil. Pa manj sem hvaležen bogovom, da so mi ga dali, kakor da so mi ga v tvojem času dali. Upam namreč, da ga boš odgojil takó, da bo vreden mene in mojega nasledništva.“

Aristotel je prošnjo kralja uslišal, ter se z največjo resnobo udal svoji novi službi. Nikoli še ni imel boljši učitelj, boljšega učenca. Vzbudil je posebno Aleksandrovo častiljubje, morda še premočno. Še očeta je Aleksander zavidal za njegove zmage. Če se je poročalo, Filip je to ali ono mesto vzel, to ali ono ljudstvo premagal, postal je deček žalosten ter je sè solznimi očmi rekel: „O, moj oče si bo ves svet osvojil, in meni ne bo ostalo ničesar, kar bi si mogel sam pribojevati.“

Najrajše je slišal o slavnih delih starih junakov, o vojski in bitkah pripovedovati. Slaven junak postati je bila njegova največa želja. Najljubša knjiga mu je bila Homer.*) Deval jo je po noči celó pod zglavje, da je, vzbudivši se, takoj lahko čital. Pa tudi v drugih vednostih ni zaostajal. Še kot kralj je rad podpiral znanosti in umetnosti.

Aleksander se je odlikoval pa tudi v telesnih vajah. — Nekdaj so ponudili njegovemu očetu prekrasnega pa jako divjega konja Bukefala, za velikansko ceno 13 talentov (okoli 26.000 gl.). Najspretnější jahači so poskusili svojo umetnost na njem, pa vsacega je razsebe vrgel. Kralj ukaže konja odpeljati, ker ga nihče rabiti ne more. „Škoda lepe živali“, oglasí se Aleksander, „prosim oče, dovolite mi, da enkrat poskusim“. Filip mu dovoli. Aleksander se približa konju, prime ga za uzdo, ter ga pelje proti solncu, kajti zapazil je, da se konj lastne sence bojí. Začel ga je gladiti in ljubkovati in ko bi trenil, sedel je na divjem konji. Kot strela dirja konj z njim. Filip in vsi zbrani gospodi so kar strmeli in se bali za kraljeviča. V tem se Aleksander obrne in goni konja zdaj na desno, zdaj na levo, kakor kako prav krotko žival. Vsi so se čudili, Filip pa se je veselja jokal.

Osemnajst let star boril se je Aleksander v bitki pri Keroneji ter je zmago odločil. Po bitki ga Filip objame in reče: „Moj sin, poišči si drugega kraljestva, Makedonija je za-té premala“.

Z dvajsetim letom je postal kralj (336. pr. Kr.).

(Dalje prih.)

Evropa in nje ljudstva.

Ljudstva v Evropi so vsled svojih prirodnih darov, vlastnih temu plemenu, dospela do najviše stopnje v omiki; da se je pa omika in vzobraženje tako naglo razširilo mej nje stanovalce, v to je tudi pripomogla členovitost Evropskih bregov, kakoršnih drugod ni. Na jugu in severu je mnogo poluotokov in morskih zalivov, v Evropi ste zgodovinsko važni morski ožini pri Gibraltarji in Carijgradu in vsled tega ima v primeri sè svojo površino naj daljše obrežje. Kjer so pa morski bregovi zeló razviti, tam se ljudstva gosto naseljujejo, a redko tam, kjer se tla vzdigujejo in se gorovje razprostira. Evropa pa ima mej vsemi deli sveta najnižjo prekomerno visokost, zarad tega je gosto naseljena; kjer je pa več ljudi skupaj, kjer ljudje drug z drugim občujejo, tam se vzobraženje zviša.

*) Slavni gráki pesnik Homer (nekako l. 1000. pr. Kr.) zložil je pesni „Ilijádo“ in „Odisejo“. V Ilijádi opeva desetletno borbo Grkov s Trojo (Ilion), v Odiseji pa za marsikojega grškega junaka osodopolno vrnitev domov. Največ je pri tej vrnitvi pretrpel Ulikej (Odisej), in on je glavna oseba tega (drugega) speva.